

Bezuinigingsgeneraal

*drs. F. Matser – kolonel van de militair psychologische en sociologische dienst**

Hij komt er weer aan. De bezuinigingsgeneraal. Net als de haring in het voorjaar kun je er je klokje op gelijk zetten. Want als je een fikse bezuinigingsoperatie bij Defensie een beetje kleur en geloofwaardigheid wilt geven, heb je een militair uithangbord nodig. Ik wil de trouwe lezer vast waarschuwen: deze column is ongeschikt voor het subalterne volk. En ook de hoofdofficieren zullen hier tevergeefs naar inspiratie zoeken. Deze column gaat ver boven hun niveau. Deze column is alleen voor onze toppers. De vlag- en opperofficieren, en daarvan zelfs niet de simpele 'one-stars'. Alleen met twee of meer sterren op schouder of mouw heeft u wat aan deze bespiegelingen. Met de nieuwe

indrukwekkende carrière achter de rug hebben. Een paar uitzendingen zouden het zeker goed doen op zijn CV. Hij moet bovendien minstens drie sterren hebben, maar als je er twee hebt mag je ook nog hopen. Immers, als een benoeming op een lastige post samenvalt met een bevordering wil dat nog wel eens helpen bij het accepteren van de verantwoordelijkheid.

Bovendien moet hij natuurlijk een beetje pragmatisch zijn, of laten we zeggen flexibel. In alle functies hiervoor zal hij immers regelmatig tegen zijn bazen en ondergeschikten hebben gezegd dat het echt niet met minder kan, dat we dan ongeloofwaardig worden als Nederlandse krijgsmacht en dat we dan in de categorie van België vallen en niet meer serieus genomen worden binnen de NAVO en de rest van de militaire wereld. Daar zal hij een andere draai aan moeten geven. Maar daar zijn wel mogelijkheden voor. Geert Wilders noemt dat 'nuanceren'. Lijkt me een bruikbare term, passend bij de nieuwe tijdgeest. Gebruiken dus.

Verder zal hij moeten beginnen met uit te dragen dat bezuinigingen ook een kans bieden, een kans om kritisch naar dingen te kijken. Dat we niet primair gaan bezuinigen, maar vooral gaan verbeteren. Besparingen bieden immers ook de kans om revolutionaire vernieuwingen door te voeren. Een kans om heilige huisjes en schotten tussen krijgsmachtdelen af te breken. Een kans om de Nederlandse belastingbetaler voor minder euro's nog meer 'knal' te geven. Enfin, hij kent het repertoire uit de laatste bezuinigingsrondes inmiddels wel. En natuurlijk moet hij blijven volhouden dat bezuinigingen in het verleden ook vaak goede impulsen hebben gegeven tot brood-

De bezuinigingsgeneraal moet uitdragen dat we niet primair gaan bezuinigen, maar vooral gaan verbeteren

regering in aantocht en forse bezuinigingen die voor de deur staan, kan het immers niet anders of we zoeken op korte termijn weer... een bezuinigingsgeneraal.¹ Hier wat gratis advies voor de doelgroep.

Zo'n generaal moet aan een aantal voorwaarden voldoen. Hij² moet natuurlijk een lange en

* Op deze plaats vindt u afwisselend een bijdrage van kolonel (KL) Frans Matser en luitenant-kolonel der mariniers Marc Houben.

1 Waar generaal staat mag ook admiraal worden gelezen.

2 Omdat de Nederlandse krijgsmacht bij het schrijven van deze column nog niet over een vrouwelijke twee-sterrengeneraal beschikt, is het zinloos deze column in de vrouwelijke vorm te schrijven. Waar 'hij' staat moet u dus gewoon 'hij' worden lezen, en zeker niet 'hij of zij'.

nodige modernisering. Die moet je er altijd inhouden. De woorden: verbeteren, vernieuwen, samenwerken, doelmatigheid en stroomlijnen moeten vanaf nu op zijn lippen liggen. Een makkie dus.

Wat de nieuwe bezuinigingsgeneraal als eerste moet doen is natuurlijk een communicatieadviseur aantrekken. Zo iemand die zegt dat we moeten communiceren met de basis. Een maandblad met een pakkende titel, een bezuinigingswebsite waar mensen goede ideeën kwijt kunnen. Natuurlijk moet er een *roadshow* komen waarin hij het land in gaat en waarbij de commandanten van de krijgsmachtdelen en de Commandant der Strijdkrachten vol vreugde een belangrijke rol gaan spelen. Want de commandanten zullen uiteindelijk hun mensen weer moeten overtuigen dat het ook met een miljardje minder per jaar best nog wel kan. De commandanten zijn immers nog geloofwaardig en militairen en burgers aan de basis hebben nog vertrouwen in hen. Gebruiken dus.

Bonustip: lees ook de speeches en documenten van de vorige bezuinigingsrondes nog eens goed door. Staan vaak vol met zeer nuttige woorden, prachtige creatieve vondsten en fraaie beeldspraken. Neem bijvoorbeeld de hoogstaande dialogen van Cees van der Knaap over zijn huisdieren, zijn vader en zijn kinderen. Dat was zo onnavolgbaar, zonder enige relatie met de werkelijkheid, dat er geen speld tussen te krijgen was. Bruikbaar spul dus.

Veel oorspronkelijke ideeën hoeft de bezuinigingsgeneraal sowieso niet te hebben. Er ligt een prima rapport: de Verkenningen. We hebben al aardig in beeld gebracht hoe het hier en daar met een onsje minder kan. Kun je mooi gebruiken. En niet vergeten te zeggen dat er nu tenminste een visie aan de bezuinigingen ten grondslag ligt, waardoor we een geweldige voorsprong hebben en dus snel kunnen beginnen en we daardoor juist weer meer kunnen investeren. Prijs de visionaire politici die dit in opdracht hebben gegeven en de briljante uitvoerders van dit veelgeprezen rapport. Bovendien scheelt het een hoop gezeur. De keuzes zijn gemaakt. Nu doorpakken.

Er moeten natuurlijk wel werkgroepen komen, massa's werkgroepen. En die moeten aan de slag. Met randvoorwaarden, doelstellingen en *targets*. Al die werkgroepen gaan rapporten maken en al die rapporten komen over zes maanden in één groot rapport. Nu moeten we natuurlijk nog wel een symbolische naam hebben voor de hele operatie. Iets dat duidt op een groots werk. SAMSON is al gebruikt dus het wordt misschien HERCULES. Hoewel... er is geloof ik al een Hercules-rapport geweest. Moet je niet door elkaar halen. Andere naam vinden dus!

Nou, dat is dan het enige wat er nog overblijft voor de bezuinigingsgeneraal: een goede naam vinden, die militair aandoet en past bij deze grote en belangrijke taak. Dus even recapitulieren: we zoeken een genuanceerde, pragmatische twee- of drie-sterrengeneraal zonder fantasie en met een goed idee voor een leuke pakkende naam van deze nieuwe bezuinigingsoperatie. En misschien nog één laatste tipje om je kans op die baan te vergroten: de omvang van het ambtenarenapparaat op het ministerie.

Fantasie of oorspronkelijke ideeën hoeft de bezuinigingsgeneraal sowieso niet te hebben

Zou ik niet ter discussie stellen. Blijven immers hard nodig om beleid te maken en verantwoording af te leggen, ook als er wat minder troepen in het veld zijn. En als allerlaatste: het betreft natuurlijk een tijdelijke functie voor pak-hem-beet drie jaar. En, als hoge uitzondering... boven de sterkte natuurlijk!

En... heeft u er al trek in? Kom, niet zo schuchter. Open sollicitaties kunt u richten aan Ton Annink, de secretaris-generaal van het ministerie van Defensie, onder het trefwoord: bezuinigingsgeneraal. De naam van de gelukkige zal over enkele maanden in de defensiebladen bekend worden gemaakt. Ik feliciteer hem vast met deze moeilijke doch eervolle taak. ■